

Srovnejte obě recenze na totéž představení. Ta první je podle mého názoru ukázkově dobře napsaná, ta druhá je horší – po jejím přečtení člověk sice ví, jaký vztah má recenzent k postavě Vinnetoua, ale už mnohem méně se dozví o tom, jak Polárka představení pojala...

Vinnetou to v brněnské Polárce vyhrál

Jednu z literárních ikon přibližuje dětem od šesti let autorská inscenace Divadla Polárka Vinnetou, nápadité a hravé hudební divadlo s loutkami, které ocení malí školáci, ale i jejich doprovod. Režisér Jiří Jelínek zvolil netradiční přístup k dobře známé látce. Příběh Vinnetoua nahlíží ve vlastní dramatizaci očima čtyř indiánek. Dámský kvartet v prologu inscenace po jevišti vodí marionetu malého Vinnetoua, vychovává ho a učí dovednostem, jako je rozdělávání ohně, střelba z luku či krocení divokých mustangů. Dřevěný panáček posléze ožije ve ztvárnění nejnovější posily souboru, mladého herce Jaroslava Tomáše, a může začít story o seznámení slavného rudokožce s pokrevním bratrem Old Shatterhandem, o neustálých intrikách a pronásledování padoucha Sanderse, který vlastně indiány a bílé osadníky rozhádá. Přestože je inscenace určena menším dětem, neignoruje ani tragický konec rudého gentlemana, jehož příběh si vlastně zmíněné ženy včetně Šamanky či Náčelnice vyprávějí.

Divadelní sezona je letos v Polárce věnována hrdinství a hrdinům a toto dramaturgické zadání slavný válečník Karla Maye ideálně naplňuje. Na inscenaci je pozoruhodné, že malé návštěvníky učí hodnotám, jako je sounáležitost, pospolitost, bratrství či přátelství, ale i udatnost a schopnost obětovat se pro vlastní societu. Díky svému typicky hravému režijnímu i autorskému rukopisu Jelínek tato výchovná sdělení ovšem nepředává okatě didakticky ani moralistně. Předností Jelínka-scenáristy je to, že umí látku traktovat nenuceně a s vtípem, devizou Jelínka-divadelníka zase fakt, že s minimem scénických prostředků dokáže vytvořit maximální jevištní efekt.

V případě Vinnetoua to znamená jen něco málo rekvizit a holé jeviště s obrovským totemem v popředí. Hrací prostor je předělený v půli obyčejnou bílou oponkou – dva pruhy plátna na kroužcích v ocelovém lanku samozřejmě slouží ke stínohře a k projekcím, záběry prerie či historické fotky původních obyvatel Ameriky se ale někdy promítají také na zadní stěnu jeviště. V kostýmech a líčení scénografka Bára Čechová zase hravým způsobem kombinuje různé materiály s modrými detaily. Modrá u indiánů evokuje vodu či oblohu, u bílých tváří se logicky promítá do barvy košilí a džín – sjednocuje nejen oba tyto protikladné světy, ale také inscenační celek.

Hodinový příběh se nikdy nezadrhne v tempu ani v přehlednosti svých sdělení. Spád inscenaci dodávají Jelínkovy písně s nápaditou muzikou kapelníka Polárky Davida Smečky, který vystupuje jako Old Shatterhand. Součástí dění na jevišti je čtyřčlenný band využívající samozřejmě nástroje typické pro muziku z Divokého západu, tedy kontrabas, housle, foukací harmoniku, piano, perkuse, banjo či kytaru. Herci i hudebníci vystupují celou hodinku s nakažlivým entuziasmem, který se nebojí ani sebeironie. Jelínek se děti snaží neustále překvapovat, a tak šíp vystřelený malým Vinnetouem přeletí první řadu diváků, jindy zloduch Sanders pálí nejen po pronásledovatelích, ale zastřelí i osvětlovače a sál se ponoří do úplné tmy. Dospělí se zase z úst šlechtných rudokožců dozvědí, že pravda a láska skutečně zvítězí nad lží a nenávistí, nebo ocení verše využívající rýmů se slůvky Nšo-či – oči – zaútočí. Jelínek Vinnetouovi, tomuto prototypu šlechtného hrdiny bez šrámu na charakteru, dodal to nejcennější, a sice humor. Nejnovější inscenace Divadla Polárka je ukázkou inteligentní, obrazivé a scénicky nápadité produkce, která svoji divadelnost těží z vynalézavé kombinace stylové hudby a herecké akce a ze všeprostopupující akcentované hravosti, ať už v hereckém gestu a mimice, nebo v práci s rekvizitou a s loutkou.

Divadlo Polárka, Brno – Karel May: Vinnetou. Režie Jiří Jelínek, hudba David Smečka, scénografie Bára Čechová, dramaturgie Monika Jelínková j. h., projekce Matěj Pospíšil. Premiéra 23. února 2019.

Autor: [Luboš Mareček](#)

Publikováno: 4. března 2019, Divadelní noviny

Vinnetou hledá pravdu v Polárce Brno

Jiří Jelínek s Davidem Smečkou pozvali do brněnské Polárky dětem a jejich doprovodu pro radost i poučení počestné hrdiny Karla Maye: Vinnetoua, Old Shatterhanda a jejich přátele. Samozřejmě se s nimi za velkou louží svezli i padouši.

Kdo by je neznal od časů, kdy se v polovině 60. let mohli i do Československa vrátit od Stříbrného jezera v Jugoslávii na stříbrná plátina kin. A v nových vydáních začali hltat tu „brakovou literaturu“ čtenáři, kteří se právě naučili číst, ale i jejich rodičové.

Začíná se s kapelou

Autoři scénáře a hudby s dramaturgyní Monikou Jelínkovou určili divadelního Vinnetoua dětem od šesti let, přátelí se s ním ale i caparti mnohem menší, jakkoli napěchovat kupu příhod rudého a bílého bratra do hodinky zdá se být skoro nemožné. Jelínek má ovšem vzácný dar: trestí dějů diváka bavit, napínat, rozesmutnit i rozesmát, a ještě přidat poučení, apel, poslání. Jenom si vzpomeňme na jeho Dášeňku v Huse na provázku, do jejíhož příběhu vložil také úděl jejího tatíka – Karla Čapka.

Do Vinnetoua přidal hned na začátku výzvu k zamyšlení, proč běloši a indiáni nežili spolu od začátku v míru. A napovídá jasně: Inu protože v patách pracovitým a poctivým osadníkům a dělníkům, hledajícím v novém světě obživu a domov, spěchali za kořistí vždy Santerové a další lidé bez úcty, svědomí a lásky.

Vinnetou v Polárce začíná s kapelou OLDIE'S Davida Smečky. Muzicírují v nefalšovaném country stylu. Pak se její kytarista Smečka promění v Old Shatterhanda, houslistka Kateřina Veselá v Santera a Lou, ostatní, kontrabasista Jáchym Panáček, harmonikář u bicích a perkusí Adam Hlavatý a Ondřej Hudeček s banjem i kytarou vyhrávají a pak doprovázejí herce na jevišti.

Kam se Santerem?

Všemu vévodí Vinnetou, nejprve loutkový kluk, potom Jaroslav Tomáš, Nšo-či (Táňa Hlostová nebo Anna Hřebíčková) a genderově poněkud nevyvážení indiáni Hawk, Šamanka a Náčelnice (Kateřina Francová, Tereza Lexová a Monika Jelínková či Růžena Dvořáková). Bojuje se jako kdysi v Kdyby tisíc klarinetů hudebními nástroji. Všichni pochybují, sbratřují se, válčí, brání pravdu a lásku, vítězí ale zlo a nenávisť.

Vinnetou v Polárce zřetelně míří k našim časům. Jako v Dášeňce zaznamenal Jelínek Čapkovu konečnou skepsi, jeho Rudý gentleman si všímá varovných signálů nových rasových nenávistí, lží, pranýřování vzdělanosti a pospolitosti. Čím to, že navrch mají vždy noví a noví Santerové? Kdo chce a umí, možná o tom aspoň přemýšlí.

Hodnocení 85 %

Jiří P. Kříž, Právo

